Univerzitet u Beogradu Matematički fakultet

Milena, Jelena, Ana, Mirko, Anđelka, Nina

Zbirka programa

Beograd, 2015.

Predgovor

U okviru kursa *Programiranje 2* na Matematičkom fakultetu vežbaju se zadaci koji imaju za cilj da studente nauče rekurzivnom pristupu rešavanju problema, ispravan rad sa pokazivačima i dinamički alociranom memorijom, osnovne algoritme pretraživanja i sortiranja, kao i rad sa dinamičkim strukturama podataka, poput listi i stabala. Zadaci koji se nalaze u ovoj zbirci predstavljaju objedinjen skup zadataka sa vežbi i praktikuma ovog kursa, kao i primere zadataka sa kolokvijuma i ispita.

Autori velikog broja zadataka ove zbirke su ujedno i autori same zbirke, ali postoje i zadaci za koje se ne može tačno utvrditi ko je originalni autor jer su zadacima davali svoje doprinose različiti asistenti koji su držali vežbe iz ovog kursa u prethodnih desetak godina, pomenimo tu, pre svega, Milana Bankovića i doc dr Filipa Marića. Zbog toga smatramo da je naš osnovni doprinos što smo objedinili, precizno formulisali i rešili sve najvažnije zadatke koji su potrebni za uspešno savlađivanje koncepata koji se obrađuju u okviru kursa.

Zahvaljujemo se recenzentima na ..., kao i studentima koji su svojim aktivnim učešćem u nastavi pomogli i doprineli u obličavanju ovog materijala.

Autori

Sadržaj

1	Rek	turzija :
	1.1	Zadaci
	1.2	Rešenja
2	Bite	ovi
	2.1	Zadaci
	2.2	Rešenja
3	Pok	azivači 1:
	3.1	Pokazivači i aritmetika sa pokazivačima
	3.2	Višedimenzioni nizovi
	3.3	Dinamička alokacija memorije
	3.4	Pokazivači na funkcije
	3.5	Rešenja
4	Pre	traživanje 33
	4.1	Zadaci
	4.2	Rešenja
5	Sor	tiranje 39
	5.1	Zadaci
	5.2	Rešenja
6	List	e 4:
	6.1	Zadaci
	6.2	Rešenja
7	Drv	eta 48
	7.1	Zadaci
	7.2	Rešenja
8	Raz	no 4'
	8.1	Zadaci
	8.2	Rešenja
9	Ispi	tni rokovi 49
	9.1	
	0.2	Rešenia 5

		~		
C A	$\mathbf{T}$	RZ	•	T
$\supset A$	,,	K Z	$\boldsymbol{A}$	

Literatura 58

Glava 1

Rekurzija

1.1 Zadaci

Zadatak 1 Napisati rekurzivnu funkciju koja sumira elemente niza celih brojeva. Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju $n \ (0 < n \le 100)$ celobrojong niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije nad učitanim nizom.

Zadatak 2 Napisati rekurzivnu funkciju koja izracunava x^k , za dati realni broj x i prirodan broj k. Napisati program koji testira napisanu funkciju tako što računa 2^{10} .

Zadatak 3 Nina: Ovaj zadatak treba posle poglavlja o bitovima. Možda napraviti podpoglavlje u poglavlju Bitovi da se odvoje oni zadaci koji se odnose i na rekurziju. Napisati rekurzivnu funkciju vraća broj bitova koji su postavljeni na 1, u binarnoj reprezentaciji njenog celobrojnog argumenta. Napisati program koji testira napisanu funkciju za brojeve 127,128,0x00FF00FF,0xFFFFFFF.

Dodatak za vežbu: Ispratiti stanje na sistemskom steku u toku izvršavanja jednog poziva funkcije.

Zadatak 4 Napisati rekurzivnu funkciju koja proverava da li je broj cifara nekog broja paran ili neparan. Napisati program koji testira napisanu funkciju tako što se za broj učitan sa standardnog ispisuje da li je paran ili neparan. Napomena: koristiti uzajamnu (posrednu) rekurziju.

Zadatak 5 Napisati repno-rekurzivnu funkciju koja izračunava n!. Napisati program koji testira napisanu funkciju za poizvoljan broj $n \ (n \le 12)$ unet sa standardnog ulaza.

Zadatak 6 Napisati rekurzivnu funkciju koja računa *n*-ti element u nizu, čiji se elementi računaju na osnovu sledećih rekurentnih relacija:

$$F(0) = 0$$

$$F(1) = 1$$

$$F(n) = a * F(n-1) + b * F(n-2)$$

Napisati funkciju tako da se problemi manje dimenzije rešavaju samo jedan put.

Zadatak 7 Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve permutacije skupa $\{1, 2, ..., n\}$. Napisati program koji testira napisanu funkciju za poizvoljan prirodan broj $n \ (n \le 50)$ unet sa standardnog ulaza.

Zadatak 8

- a) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava d_n kao sumu elemenata n-te hipotenuze Paskalovog trougla.
- b) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava vrednost polja (i, j).

Paskalov trougao se dobija tako što mu je svako polje (izuzev 0-te vrste i 0-kolone) zbir jednog polja levo i jednog polja iznad.

Zadatak 9 Napisati rekurzivnu funkciju koja određuje maksimum niza celih brojeva. Napisati program koji testira ovu funkciju, za niz koji se učitava sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

```
Test 1

| Ulaz: 3 2 1 4 21 | Ulaz: 2 -1 0 -5 | -10 | | Izlaz: 2

| Test 3 | Test 4 | Ulaz: 5 | Izlaz: 5
```

Zadatak 10 Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava skalarni proizvod dva data vektora. Napisati program koji testira ovu funkciju, za nizove koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Dužina neće biti veća od 256. Prvo se unosi dimenzija nizova, a zatim i sami njihovi elementi.

```
Test 1

| Ulaz: 3 1 2 3 1 2 3 | Ulaz: 2 3 5 2 6 | Izlaz: 36

| Test 3 | Ulaz: 0 | Izlaz: 0
```

 ${f Zadatak~11}$ Napisati rekurzivnu funkciju koja sabira dekadne cifre datog celog broja x. Napisati program koji testira ovu funkciju, za broj koji se učitava sa standardnog ulaza.

```
Test 1
                                   Test 2
                                                              Test 3
Ulaz:
           123
                         Ulaz:
                                     23156
                                                              1432
Izlaz:
                         Izlaz:
                                     17
                                                               10
                                   Test 5
         Test 4
Ulaz:
Izlaz:
                         Izlaz:
```

Zadatak 12 Napisati rekurzivnu funkciju koja računa broj pojavljivanja elementa x u nizu a dužine n. Napisati program koji testira ovu funkciju, za x i niz koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256. Prvo se unosi x, za zatim elementi niza sve do kraja ulaza.

Zadatak 13 Napisati rekurzivnu funkciju koja ispituje da li je data niska palindrom. Napisati program koji testira ovu funkciju. Pretposatviti da niska neće biti duža od 32, i da se unosi sa standardnog ulaza.

```
Test 2
                      Test 1
                                                             anavolimilovana
Ulaz:
           programiranje
                                                  Ulaz:
Izlaz:
                                                  Izlaz:
                                                             da
           ne
         Test 3
                                   Test 4
                                                              Test
           a
                                    aba
                                                              aa
Ulaz:
                         Ulaz:
                                                   Ulaz:
Izlaz:
                         Izlaz:
           da
                                    da
                                                              da
```

Zadatak 14 Napisati rekurzivnu funkciju kojom se proverava da li su tri zadata broja uzastopni članovi niza. Potom, napisati program koji je testira. Sa standardnog ulaza se unose najpre tri tražena broja, a zatim elementi niza, sve do kraja ulaza. Pretpostaviti da ih neće biti više od 256.

Zadatak 15 Nina: Ovaj bi trebalo da ide u razne zadatke ili u okviru poglavlja sa bitovima.

Napisati rekurzivnu funkciju koja štampa bitovsku reprezentaciju neoznačenog celog broja, i program koji je testira za ulaz koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Zadatak 16 Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve varijacije sa ponavljanjem dužine n skupa $\{a,b\}$, i program koji je testira, za n koje se učitava sa standardnog ulaza.

```
Test 1

Ulaz: 3

Izlaz: a a a a
 a a b
 a b a
 a b b
 b a a
 b a b
 b b a
 b b b
```

Zadatak 17 Modifikacija problema "Hanojskih kula": Data su četiri vertikalna štapa, na jednom se nalazi n diskova poluprečnika 1,2,3,... do n, tako da se najveći nalazi na dnu, a najmanji na vrhu. Ostala tri štapa su prazna. Potrebno je premestiti diskove na drugi štap tako da budu u istom redosledu, premestajući jedan po jedan disk, pri čemu se ni u jednom trenutku ne sme staviti veći disk preko manjeg, pri čemu se preostala dva štapa koriste kao pomoćni štapovi prilikom premeštanja.

1.2 Rešenja

```
#include < stdio.h>
```

```
int main(){
   printf("Hello bitovi!\n"); /* Da li komentari rade čćžš*/
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n"); /* Da li komentari rade čćžš*/
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h >

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n"); /* Da li komentari rade čćžš*/
   return 0;
}
```

- Rešenje 4
- Rešenje 5
- Rešenje 6
- Rešenje 7
- Rešenje 8
- Rešenje 9
- Rešenje 10
- Rešenje 11
- Rešenje 12
- Rešenje 13
- Rešenje 14

Glava 2

Bitovi

2.1 Zadaci

Zadatak 18 Napisati:

- (a) funkciju print_bits koja štampa bitove u binarnom zapisu celog broja x.
- (b) program koja testira funkciju print_bits za proizvoljne brojeve.

Zadatak 19 Napisati funkciju koja broji bitove postavljene na 1 u zapisu broja x. Napisati program koji testira tu funkciju za broj 0xABCDE123.

Zadatak 20 Napisati:

- (a) funkciju koja određuje najveći broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj.
- (b) funkciju koja određuje najmanji broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj.
- (c) program koji testira prethodno napisane funkcije.

Zadatak 21 Napisati:

- (a) funkciju funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na 0.
- (b) funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na 1.
- (c) funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p i vraća ih kao bitove najmanje težine rezultata.
- (d) funkciju koja vraća broj koji se dobija upisivanjem poslednjih n bitova broja y u broj x, počevši od pozicije p.

- (e) funkciju koja vraća broj koji se dobija invertovanjem n bitova broja x počevši od pozicije p.
- (f) program koji testira prethodno napisane funkcije.

Zadatak 22 Napisati:

- (a) funkciju funkciju koja određuje broj koji se dobija rotiranjem u levo datog celog broja.
- (b) funkciju koja određuje broj koji se dobija rotiranjem u desno datog celog neoznacenog broja.
- (c) funkciju koja određuje broj koji se dobija rotiranjem u desno datog celog broja.
- (d) program koji testira prethodno napisane funkcije.

Zadatak 23 Napisati funkciju koja određuje ceo broj čiji binarni zapis je slika u ogledalu binarnog zapisa argumenta funkcije, a potom i program koji testira datu funkciju za argument 0xABCDE123.

Zadatak 24 Napisati funkciju int Broj01(unsigned int n) koja za dati broj n vraća 1 ako u njegovom binarnom zapisu ima više jednica nego nula, a inače vraća 0. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Zadatak 25 Napisati funkciju koja broji koliko se puta kombinacija 11 (dve uzastopne jedinice) pojavljuje u binarnom zapisu celog neoznačenog broja x. Tri uzastopne jedinice se broje dva puta. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Zadatak 26 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava pozitivan ceo broj, a na standardni izlaz ispisuje vrednost tog broja sa razmenjenim vrednostima bitova na pozicijama i, j. Pozicije i, j se učitavaju kao parametri komandne linije. Smatrati da je krajnji desni bit binarne reprezentacije 0-ti bit. Pri rešavanju nije dozvoljeno koristiti pomoćni niz niti aritmetičke operatore +,-,/,*,%.

Zadatak 27 Napisati funkciju koja na osnovu neoznačenog broja x formira nisku s koja sadrži heksadekadni zapis broja x, koristeći algoritam za brzo prevođenje binarnog u heksadekadni zapis (svake 4 binarne cifre se zamenjuju jednom odgovarajućom heksadekadnom cifrom). Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Zadatak 28 Napisati funkciju koja za dva data neoznačena broja x i y invertuje u podatku x one bitove koji se poklapaju sa odgovarajućim bitovima u broju y. Ostali bitovi ostaju nepromenjeni. Napisati program koji tu funkciju testira za brojeve koji se zadaju sa standardnog ulaza.

Zadatak 29 Napisati funkciju koja računa koliko petica bi imao ceo neoznačen broj x u oktalnom zapisu. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

2.2 Rešenja

```
#include < stdio.h>
```

```
int main(){
  int a, b;
  printf("Hello bitovi!\n"); /* Da li komentari rade čćžšđ*/
  if(a>b) a++;
  return 0;
}
```

- Rešenje 19
- Rešenje 20
- Rešenje 21
- Rešenje 22
- Rešenje 23
- Rešenje 24
- Rešenje 25
- Rešenje 26
- Rešenje 27
- Rešenje 28
- Rešenje 29

Glava 3

Pokazivači

3.1 Pokazivači i aritmetika sa pokazivačima

Zadatak 30 Za dati celobrojni niz dimenzije n, napisati funkcije koje obrću njegove elemente:

- (a) korišćenjem indeksne sintakse,
- (b) korišćenjem pokazivačke sintakse.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju niza $n \ (n \le 100)$, a zatim elemente niza. Prikazati sadržaj niza pre i posle poziva funkcije za obrtanje elemenata niza.

Zadatak 31 Dat je celobrojni niz dimenzije n.

- (a) Napisati funkciju zbir koja izračunava zbir elemenata niza.
- (b) Napisati funkciju proizvod koja izračunava proizvod elemenata niza.
- (c) Napisati funkciju min_element koja izračunava najmanji elemenat niza.
- (d) Napisati funkciju max_element koja izračunava najveći elemenat niza.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \le 100$) celobrojong niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene svake od napisanih funkcija nad učitanim nizom.

Zadatak 32 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja vrednosti elemenata u prvoj polovini niza povećava za jedan, a u drugoj polovini smanjuje za jedan. Ukoliko niz ima neparan broj elemenata, onda vrednost srednjeg elementa niza ostaviti nepromenjenim. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju $n \ (0 \le n \le 100)$ celobrojong niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene svake od napisanih funkcija nad učitanim nizom.

Zadatak 33 Napisati program koji ispisuje broj prihvaćenih argumenata komandne linije, a zatim i same argumenate kojima prethode njihovi redni brojevi.

Zadatak 34 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja za datu nisku ispituje da li je palindrom. Napisati program koji vrši prebrojavanje argumenata komandne linije koji su palindromi.

Test 1

```
Poziv: ./a.out programiranje anavolimilovana topot ana anagram t | Izlaz: 4
```

Zadatak 35 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima n karaktera, gde se n zadaje kao drugi argument komandne linije. U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Test 1

```
Poziv: ./a.out fajl.txt 1
Datoteka: Ovo je sadrzaj datoteke i u
njoj ima reci koje imaju
1 karakter
Izlaz: 2
```

Zadatak 36 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks), koji se zadaje kao drugi argument komandne linije. Program je neophodno pozvati sa jednom od opcija -s ili -p u zavisnosti od čega treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks). U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Test 1

```
Poziv: ./a.out fajl.txt ke -s
Datoteka: Ovo je sadrzaj datoteke
i u njoj ima reci koje se
zavrsavaju na ke
Izlaz: 2
```

Zadatak 37 Milena: Ovo bi trebalo da ide u deo o rekurziji? Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje najveće cifre u oktalnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. Uputstvo: binarne cifre grupisati u podgrupe od po tri cifre, počev od bitova najmanje težine.

	Test 1		Test 2		Test 3
Ulaz:	5	Ulaz:	125	Ulaz: Izlaz:	8
Izlaz:	5	Izlaz:	7	Izlaz:	1

```
Test 4 Ulaz: 10 Izlaz: 2
```

Zadatak 38 Milena: Ovo bi trebalo da ide u deo o rekurziji? Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje (dekadne vrednosti) najveće cifre u heksadekadnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. Uputstvo: binarne cifre grupisati u podgrupe od po četiri cifre, počev od bitova najmanje težine.

Zadatak 39 Milena: Ovo bi trebalo da ide u pretraživanje/sortiranje? Napisati funkciju koja u rastuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi prvi element veći od nule i kao rezultat vraća njegovu poziciju u nizu. Ukoliko nema elemenata većih od nule, funkcija kao rezultat vraća -1. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz elemenata koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Zadatak 40 Milena: Ovo bi trebalo da ide u pretraživanje/sortiranje? Napisati funkciju koja u opadajuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi prvi element manji od nule i kao rezultat vraća njegovu poziciju u nizu. Ukoliko nema elemenata manjih od nule, funkcija kao rezultat vraća -1. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz elemenata koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Zadatak 41 Milena: Ovo bi trebalo da ide u pretraživanje/sortiranje? Struktura Student čuva podatke o broju indeksa studenta i poenima sa kolokvijuma, pri čemu su brojevi indeksa i poeni sa kolokvijuma celi brojevi. Napisati program koji učitava podatke o studentima iz datoteke "kolokvijum.txt" u kojoj se nalazi najviše 500 zapisa o studentima. Sortirati ovaj niz studenata po broju poena opadajuće, a ako više studenata ima isti broj poena, onda po broju indeksa rastuće. Ispisati sortiran niz studenata na standardni izlaz.

```
Test 1
                   20140015 25
Kolokvijum.txt:
                   20140115
                   20130250
                   20140001 4
                   20140038 25
Izlaz:
                   20140015 25
                   20140038 25
                   20140115 24
                   20140001 4
                   20130250 3
                   Test 2
                   20140015 25
Kolokvijum.txt:
                   20110010 12
                   20140105
                   20120110 13
Izlaz:
                   20140015 25
                   20120110 13
                   20110010 12
                   20140105 0
```

Zadatak 42 Napisati strukturu Student koja čuva podatke o broju indeksa studenta i broju poena osvojenih na testu. Pretpostaviti da su brojevi indeksa celi brojevi, a poeni sa testa realni brojevi. Napisati program koji učitava podatke o studentima iz datoteke "studenti.txt" u kojoj se nalazi najviše 100 zapisa o studentima. Sortirati ovaj niz studenata po broju poena rastuće, a ako više studenata ima isti broj poena, onda po broju indeksa opadajuće. Ispisati sortiran niz studenata na standardni izlaz.

```
Test 1
Kolokvijum.txt:
                   20140015 4.5
                   20130115 4.5
                   20140250 3.4
                   20110304 1.2
                   20110304 1.2
Izlaz:
                   20140250
                   20140015 4.5
                   20130115 4.5
                   Test 2
                   20130015 9.5
Kolokvijum.txt:
                   20130010 9.5
                   20090103 0.5
                   20140005 10.0
                   20140120 1.3
                   20140038
Izlaz:
                   20090103 0.5
                   20140120 1.3
                   20140038 2.5
                   20130015 9.5
```

3.2 Višedimenzioni nizovi

Zadatak 43 Data je kvadratna matrica dimenzije n.

20130010 9.5 20140005 10.0

- (a) Napisati funkciju koja izračunava trag matrice.
- (b) Napisati funkciju koja izračunava euklidsku normu matrice.
- (c) Napisati funkciju koja izračunava gornju vandijagonalnu normu matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratne matrice $n \ (0 < n \le 100)$, a zatim i elemente matrice. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene svake od napisanih funkcija nad učitanom matricom.

Zadatak 44 Date su dve kvadratne matrice istih dimenzija n.

- (a) Napisati funkciju koja proverava da li su matrice jednake.
- (b) Napisati funkciju koja izračunava zbir matrica.
- (c) Napisati funkciju koja izračunava proizvod matrica.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratnih matrica n (0 < $n \le 100$), a zatim i elemente matrica. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene svake od napisanih funkcija nad učitanim matricama.

	$T\epsilon$	est	1
Ulaz:	3		
	1	2	3
	1	2	3
	1	2	3
	1	2	3
	1	2	3
	1	2	3
Izlaz:	da	ì	
	2	4	6
	2	4	6
II			
	2	4	6
	2 6		
			2 18
	6	12 12	2 18

Zadatak 45 Relacija se može predstaviti kvadratnom matricom nula i jedinica na sledeći način: dva elementa *i* i *j* su u relaciji ukoliko se u preseku *i*-te vrste i *j*-te kolone matrice nalazi broj 1, a nisu u relaciji ukoliko se tu nalazi broj 0.

- (a) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom refleksivna.
- (b) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom simetrična.
- (c) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom tranzitivna.
- (d) Napisati funkciju koja određuje refleksivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu relaciju koja sadrži datu).
- (e) Napisati funkciju koja određuje simetrično zatvorenje relacije (najmanju simetričnu relaciju koja sadrži datu).
- (f) Napisati funkciju koja određuje refleksivno-tranzitivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu i tranzitivnu relaciju koja sadrži datu) (Napomena: koristiti Varšalov algoritam).

Napisati program koji učitava matricu iz datoteke čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije. U prvoj liniji datoteke nalazi se dimenzija matrice n (0 < $n \le 64$), a potom i sami elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati rezultat testiranja napisanih funkcija.

Test 1

```
Datoteka:
           1 0 0 0
           0 1 1 0
Izlaz:
           simetricnost: ne
           tranzitivnost: da
           refleksivno zatvorenje:
             1 1 0
             0 1
             0 0 1
           simetricno zatvorenje:
               1 0
               1 0
               eksivno-tranzitivno zatvorenje:
             0 1 0
             0 0 1
```

Zadatak 46 Data je kvadratna matrica dimenzije n.

- (a) Napisati funkciju koja određuje najveći element matrice na sporednoj dijagonali.
- (b) Napisati funkciju koja određuje indeks kolone koja sadrži najmanji element matrice.
- (c) Napisati funkciju koja određuje indeks vrste koja sadrži najveći element matrice.
- (d) Napisati funkciju koja određuje broj negativnih elemenata matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati elemente celobrojne kvadratne matrice čija se dimenzija $n\ (0 < n \le 32)$ zadaje kao argument komandne linije.

```
Test 1

| Poziv: ./a.out 3
| Ulaz: 1 2 3
| -4 -5 -6
| 7 8 9
| Izlaz: 7 2 2 3
```

Zadatak 47 Napisati funkciju kojom se proverava da li je zadata kvadratna matrica dimenzije n ortonormirana. Matrica je ortonormirana ako je skalarni proizvod svakog para različitih vrsta jednak nuli, a skalarni proizvod vrste sa samom sobom jednak jedinici. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne kvadratne matrice $n \ (n \leq 32)$, a zatim i njene elemente. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije na učitanu matricu.

Zadatak 48 Data je matrica dimenzije $n \times m$.

- (a) Napsiati funkciju koja učitava elemente matrice sa standardnog ulaza
- (b) Napsiati funkciju koja na standardni izlaz spiralno ispisuje elemente matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenzije matrice n ($0 < n \le 10$) i m ($0 < n \le 10$), a zatim i elemente matrice (pozivom gore napisane funkcije). Na standardni izlaz spiralno ispisati elemente učitane matrice.

Zadatak 49 Milena: Ovo bi trebalo da ide u pretraživanje/sortiranje? Napisati funkciju koja vrši leksikografsko opadajuće sortiranje niza niski (pretpostaviti da ima najvise 1000 niski, od kojih svaka ima najvise 30 karaktera). Napisati program koji testira rad napisane funkcije. Niske učitati iz datoteke "niske.txt" (prva linija datoteke sadrži broj niski, a svaka sledeća po jednu nisku). Na standardni izlaz ispisati leksikografski opadajuće sortirane niske.

Zadatak 50 Napisati funkciju koja izračunava k-ti stepen kvadratne matrice dimenzije n ($n \leq 32$). Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne matrice n, elemente matrice i stepen k ($0 < k \leq 10$). Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije. Napomena: voditi računa da se prilikom stepenovanja matrice izvrši što manji broj množenja.

Test 1

3.3 Dinamička alokacija memorije

Zadatak 51 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava niz celih brojeva a zatim na standardni izlaz ispisuje ove brojeve u obrnutom poretku. Ne praviti nikakavo ograničenje za dimenziju niza.

Zadatak 52 Napisati funkciju koja kao rezultat vraća nisku koja se dobija nadovezivanjem dve niske, bez promene njihovog sadržaja. Napisati program koji testira rad napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dve niske karaktera. Na standardni izlaz ispisati nisku koja se dobija njihovim nadovezivanjem.

Zadatak 53 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava niz celih brojeva. Brojevi se unose sve dok se ne unese nula. Ne praviti nikakve pretpostavke o dimenziji niza. Na standardni izlaz ispisati ovaj niz brojeva u obrnutom poretku. Zadatak uraditi na dva načina:

- (a) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem malloc() funkcije,
- (b) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem realloc() funkcije.

Zadatak 54 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava matricu celih brojeva. Prvo se učitavaju dimenzije matrice n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), a zatim i elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati trag matrice.

Zadatak 55 Data je celobrojna matrica dimenzije $n \times m$ napisati:

- (a) Napisati funkciju koja vrši učitavanje matrice sa standardnog ulaza.
- (b) Napisati funkciju koja ispisuje elemente ispod glavne dijagonale matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), zatim učitati elemente matrice i na standardni izlaz ispisati elemente ispod glavne dijagonale matrice.

Zadatak 56 Milena: Ovo bi trebalo da ide u pretraživanje/sortiranje? U datoteci "pesme.txt" nalaze se informacije o gledanosti pesama na Youtube-u. Format datoteke sa informacijama je sledeći:

- U prvoj liniji datoteke može i ne mora da se nalazi ukupan broj pesama prisutnih u datoteci.
- Svaki naredni red datoteke sadrži informacije o gledanosti pesama u formatu izvodjac - naslov, brojGledanja.

Napisati program koji učitava informacije o pesmama i vrši sortiranje pesama u zavisnosti od argumenata komandne linije na sledeći način:

- nema opcija, sortiranje se vrši po broju gledanja;
- prisutna je opcija -i, sortiranje se vrši po imenima izvođača;
- prisutna je opcija -n, sortiranje se vrši po naslovu pesama.

Na standardni izlaz ispisati informacije o pesmama sortirane na opisan način.

- (a) Uraditi zadatak uz pretpostavku da je maksimalna dužina imena izvođača 20 karaktera, a imena naslova pesme 50 kraraktera.
- (b) Uraditi zadatak bez pravljenja pretpostavki o maksimalnoj dužini imena izvođača i naslova pesme.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Datoteka: 5

Ana - Nebo, 2342
Laza - Oblaci, 29
Pera - Ptice, 327
Jelena - Sunce, 92321
Mika - Kisa, 5341
Izlaz: Jelena - Sunce, 92321
Mika - Kisa, 5341
Ana - Nebo, 2342
Pera - Ptice, 327
Laza - Oblaci, 29
```

Zadatak 57 Za zadatu matricu dimenzije $n \times m$ napisati funkciju koja izračunava redni broj kolone matrice čiji je zbir maksimalan. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenzije matrice n i m, a zatim elemente matrice.

Zadatak 58 Za zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja menja njen sadržaj tako što polovi elemente iznad glavne dijagonale, duplira elemente ispod glavne dijagonale, dok elemente na glavnoj dijagonali ostavlja nepromenjene. Napisati program koji testira ovu funkciju za vrednosti koje se učitavaju iz datoteke "matrica.txt". U datoteci se nalazi prvo dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice.

Zadatak 59 Za zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja izračunava zbir apsolutnih vrednosti matrice ispod sporedne dijagonale. Napisati program koji testira ovu funkciju za vrednosti koje se učitavaju iz datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. U datoteci se nalazi prvo dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice.

Zadatak 60 Za zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja vrši sortiranje vrsta matrice, rastuće na osnovu sume elemenata u vrsti. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

Zadatak 61 Petar sakuplja sličice igrača za predstojeće Svetsko prvenstvo u fudbalu. U datoteci "slicice.txt" se nalaze informacije o sličicama koje mu nedostaju u formatu: redni_broj_sličice ime_reprezentacije_kojoj_sličica_pripada. Pomozite Petru da otkrije koliko mu sličica ukupno nedostaje, kao i da pronađe ime reprezentacije čijih sličica ima najmanje. Dobijene podatke ispisati na standardni izlaz. Napomena: za realokaciju memorije koristiti realloc() funkciju.

Zadatak 62 U datoteci "temena.txt" se nalaze tačke koje predstavljaju temena nekog n-tougla. Napisati program koji na osnovu sadržaja datoteke na standardni izlaz ispisuje o kom n-touglu je reč, a zatim i vrednosti njegovog obima i površine. Pretpostavka je da će mnogougao biti konveksan.

Zadatak 63 Napisati program koji na osnovu dve matrice dimenzija $m \times n$ formira matricu dimenzije $2 \cdot m \times n$ tako što naizmenično kombinuje jednu vrstu prve matrice i jednu vrstu druge matrice. Matirce su zapisane u datoteci "matrice.txt". U prvom redu se nalaze dimenzije matrica m i n, u narednih m redova se nalaze vrste prve matrice, a u narednih m redova vrste druge matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

 ${f Zadatak~64}~{f Za}$ zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja sortira kolone matrice, opadajuće, na osnovu vrednosti prvog elementa u koloni.

Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

Zadatak 65 Na ulazu se zadaje niz celih brojeva čiji se unos završava nulom. Napisati funkciju koja od zadatog niza formira matricu tako da prva vrsta odgovara unetom nizu, a svaka naredna se dobija cikličkim pomeranjem elemenata niza za jednu poziciju ulevo.

Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz.

3.4 Pokazivači na funkcije

Milena: ovde nedostaju razni zadaci

Zadatak 66 Napisati program koji tabelarno štampa vrednosti proizvoljne realne funkcije sa jednim realnim argumentom, odnosno izračunava i ispisuje vrednosti date funkcije na diskretnoj ekvidistantnoj mreži od n tačaka intervala [a,b]. Realni brojevi a i b (a < b) kao i ceo broj n ($n \ge 2$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Ime funkcije se zadaje kao argument komandne linije ($\sin$, $\cos$, $\tan$, $a\cos$, $a\sin$, $\exp$, $\log \log 10$, $\log 10$,

3.5 Rešenja

Rešenje 30

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 31

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 32

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 33

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
    printf("Hello pokazivaci!\n");
    return 0;
}
```

Rešenje 36

```
#include < stdio.h>

int main() {
    printf("Hello pokazivaci!\n");
    return 0;
}
```

Rešenje 37

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 38

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>
int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 41

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 42

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 43

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 44

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
```

```
5 return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
    printf("Hello pokazivaci!\n");
    return 0;
}
```

Rešenje 47

```
#include < stdio.h>

int main() {
    printf("Hello pokazivaci!\n");
    return 0;
}
```

Rešenje 48

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 49

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 50

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
6 }
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 53

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 54

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 55

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 58

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 59

```
#include < stdio.h>
int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 60

```
#include < stdio.h>

int main() {
    printf("Hello pokazivaci!\n");
    return 0;
}
```

Rešenje 61

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>
int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
```

```
return 0;
6 }
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 64

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Rešenje 65

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello pokazivaci!\n");
   return 0;
}
```

Glava 4

Pretraživanje

4.1 Zadaci

Zadatak 67 U datoteci koja se zadaje kao argument komandne linije, nalaze se koordinate tačaka. U zavisnosti od prisustva opcija komandne linije (-x, -y), pronaći onu koja je najbliža x(y) osi, ili koordinatnom početku, ako nije prisutna nijedna opcija. Broj tačaka u datoteci nije unapred poznat.

```
Test 1

Poziv: ./a.out dat.txt -x
Datoteka:
12 53
2.342 34.1
-0.3 23
-1 23.1
123.5 756.12
Izlaz: -0.3 23
```

Zadatak 68 Napisati funkciju koja određuje nulu funkcije cos(x) na intervalu [0,2] metodom polovljenja intervala (napomena: analogija sa binarnom pretragom). Algoritam se završava kada se vrednost kosinusne funkcije razlikuje za najviše 0.001 od 0.

```
Test 1
Izlaz:
1.571289
```

Zadatak 69 Napisati funkciju koja u sortiranom nizu nalazi prvi element veći od nule (napomena: primeniti binarnu pretragu). Napisati i program koji testira ovu funkciju za niz elemenata koji se zadaju kao argumenti komandne linije.

```
Test 1

Poziv: ./a.out -43 -24 -5 -2 1 4 6 12
Izlaz: 1

Test 2

Poziv: ./a.out -32 4 65 123
Izlaz: 4
```

Zadatak 70 Napisati funkciju koja rekurzivno implementira algoritam interpolacione pretrage i program koji ovu funkciju testira za brojeve koji se unose sa standardnog ulaza (pretpostaviti da niz brojeva koji se unosi nije duži od 1000 elemenata). Prvo se unosi broj koji se traži, a zatim sortirani elementi niza sve do kraja ulaza.

```
Test 1

Ulaz: 11 2 5 6 8 10 11 23

Izlaz: 5

Test 2

Ulaz: 14 10 32 35 43 66 89 100

Izlaz: -1
```

Zadatak 71 Napisati funkciju koja određuje ceo deo logaritma za osnovu 2 datog neoznačenog celog broja, koristeći samo bitske i relacione operatore.

- (a) Napisati varijantu sa pomeranjem broja udesno dok ne postane 0 (linearna složenost).
- (b) Napisati varijantu sa binarnom pretragom (logaritamska složenost).

```
Test 1

Ulaz: 10 Ulaz: 4 Ulaz: 17
Izlaz: 3 Izlaz: 2 Izlaz: 4

Ulaz: 4

Ulaz: 17
Izlaz: 10

Izlaz: 10

Izlaz: 10

Izlaz: 1031
Izlaz: 10
```

Zadatak 72 U prvom kvadrantu dato je $1 \le N \le 10000$ duži svojim koordinatama (duži mogu da se seku, preklapaju, itd.). Napisati program koji pronalazi najmanji ugao $0 \le \alpha \le 90^{\circ}$, na dve decimale, takav da je suma dužina duži sa obe strane polupoluprave iz koordinatnog početka pod uglom α jednak (neke duži bivaju presečene, a neke ne). (Uputstvo: vršiti binarnu pretragu intervala $[0, 90^{\circ}]$).

```
Test 1

Ulaz:
2
2 0 2 1
1 2 2 2
Izlaz:
26.57
```

Zadatak 73 Napisati program u kome se prvo inicijalizuje statički niz struktura osoba sa članovima ime i prezime (uređen u rastućem poretku prezimena) sa manje od 10 elemenata, a zatim se učitava jedan karakter i pronalazi (bibliotečkom funkcijom bsearch) i štampa jedna struktura iz niza osoba čije prezime počinje tim karakterom (ako takva osoba postoji).

4.2 Rešenja

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

Sortiranje

5.1 Zadaci

Zadatak 74 U datom nizu brojeva pronaći dva koja su na najmanjem rastojanju. Niz se zadaje sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, i neće imati više od 256 elemenata. (uputstvo: prvo sortirati niz). Na izlaz ispisati njihovu razliku.

```
Test 1

Ulaz: 23 64 123 76 22 7

Izlaz: 1

Test 2

Ulaz: 21 654 65 123 65 12 61

Izlaz: 0
```

Zadatak 75 Napisati funkciju koja sortira slova unutar niske karaktera. Napisati program koji proverava da li su dve niske karaktera anagrami. Dve niske su anagrami ako se sastoje od istog broja istih karaktera. Niske se zadaju sa standardnog ulaza, i neće biti duže od 128 karaktera.

Zadatak 76 Napisati program koji pronalazi broj koji se najviše puta pojavljivao u datom nizu (uputstvo: prvo sortirati niz a zatim naći najdužu sekvencu jednakih elemenata). Niz se zadaje sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza, i neće biti duži od 256 elemenata.

Zadatak 77 Napisati funkciju koja proverava da li u datom nizu postoje dva elementa kojima je zbir zadati ceo broj (uputstvo: prvo sortirati niz). Napisati i program koji testira ovu funkciju, u kome se prvo učitava pomenuti broj, pa zatim niz ne veće dužine od 256 sve do kraja ulaza.

Zadatak 78 Napisati funkciju koja prima dva sortirana niza, i na osnovu njih pravi novi sortirani niz koji koji sadrži elemente oba niza

```
int merge(int *niz1, int dim1, int *niz2, int dim2, int *niz3, int dim3);
```

Treća dimenzija predstavlja veličinu niza u koji se smešta rezultat. Ako je ona manja od potrebne dužine, funkcija vraća -1, kao indikator neuspeha, inače vraća 0. Napisati i program koji testira funkciju, u kome se nizovi unose sa standardnog ulaza, sve dok se ne unese 0.

```
Test 1

Ulaz: 3 6 7 11 14 35 0 3 5 8 0

Izlaz: 3 3 5 6 7 8 11 14 35

Test 1

Ulaz: 1 4 7 0 9 11 23 54 75 0

Izlaz: 1 4 7 9 11 23 54 75
```

Zadatak 79 Napraviti biblioteku "sort.h" i "sort.c" koja implementira algoritme sortiranja nizova celih brojeva. Biblioteka treba da sadrži bubble, insertion i shell sort. Upotrebiti biblioteku kako bi se napravilo poređenje efikasnosti različitih algoritama sortiranja. Efikasnost meriti na slučajno generisanim nizovima, na već sortiranim nizovima i na naopako sortiranim nizovima. Izbor algoritma, veličine i početnog rasporeda elemenata niza birati kroz argumente komandne linije. Vreme meriti programom time. Analizirati porast vremena sa porastom dimenzije n. Porediti vremena za različite implementacije istog algoritma (iterativna i rekurzivna).

Zadatak 80 Napisati funkcije koje sortiraju niz struktura tačaka na osnovu

- (a) njihovog rastojanja od koordinatnog početka.
- (b) x koordinate date tačke.
- (c) y koordinate date tačke.

Napisati program koji učitava niz tačaka iz datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije, i u zavisnosti od prisutnih opcija u komandnoj liniji, sortira tačke po jednom od prethodna tri kriterijuma i rezultat upisuje u datoteku čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. U ulaznoj datoteci nije zadato više od 100 tačaka.

Zadatak 81 Definisana je struktura podataka

```
typedef struct dete
{
     char ime[MAX_IME];
     char prezime[MAX_IME];
     unsigned godiste;
} Dete;
```

Napisati funkciju koja srotira niz dece po godištu, a kada su deca istog godišta, tada ih sortirati leksikografski po prezimenu i imenu. Napisati program koji učitava podatke o deci koji se nalaze u datoteci čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije, sortira ih i sortirani niz upisuje u datoteku šije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Pretpostaviti da u ulaznoj datoteci nisu zadati podaci o više od 100 dece.

Test 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt izlaz.txt
Ulazna datoteka: Izlazna datoteka:
Petar Petrovic 2007 Marija Antic 2007
Milica Antonic 2008 Ana Petrovic 2007
Ana Petrovic 2007 Petar Petrovic 2007
Ivana Ivanovic 2009 Milica Antonic 2008
Dragana Markovic 2010 Ivana Ivanovic 2009
Marija Antic 2007 Dragana Markovic 2010
```

Zadatak 82 Napisati funkciju koja sortira niz niski po broju suglasnika u niski, ukoliko reči imaju isti broj suglasnika tada po dužini niske, a ukoliko su i dužine jednake tada leksikografski. Napisati program koji testira ovu funkciju za niske koje se zadaju u datoteci niske.txt. Pretpostaviti da u nizu nema više od 100 elemenata, kao da svaka niska sadrži najviše 20 karaktera.

Test 1

```
Ulazna datoteka:
ana petar andjela milos nikola aleksandar ljubica matej milica
Izlaz:
ana matej milos petar milica nikola andjela ljubica aleksandar
```

Zadatak 83 Razmatrajmo dve operacije: operacija U je unos novog broja x, a operacija N određivanje n-tog po veličini od unetih brojeva. Implementirati program koji izvršava ove operacije (Može postojati najviše 100000 operacija unosa, a uneti elementi se mogu ponavljati, pri čemu se i ponavljanja računaju prilikom brojanja). Napomena: brojeve čuvati u sortiranom nizu i svaki naredni element umetati na svoje mesto. Optimizovati program, ukoliko se zna da neće biti više od 500 različitih unetih brojeva.

Test 1

```
Ulaz: U 2 U 0 U 6 U 4 N 1 U 8 N 2 N 5 U 2 N 3 N 5 Izlaz: 0 2 8 2 6
```

Zadatak 84 Sa dve susedne stranice pravougaone livade dve grupe krtica istovremeno kreću da kopaju tunele (jedna grupa na gore, a druga na desno). Krtica prestaje da kopa ukoliko naiđe na već iskopan tunel (npr. krticu A zaustavlja krtica C, krticu C i D zaustavlja krtica B, a krticu B zaustavlja krtica E). Za svaku krticu se zna udaljenost od ćoška livade i brzina kojom kopa.

```
| EEEEEEEEE | B | DDDDDDB
```

		В	
CC	CCC	CB	
	Α	В	
1	_A_	_B_	

Napisati program koji određuje koliko dugo svaka krtica kopa. Unose se broj krtica u obe grupe, a zatim udaljenost i brzina za svaku krticu. Izlaz je vreme za svaku krticu prikazano na dve decimale (-1 ukoliko se ne zaustavlja) u istom redosledu u kojem su krtice unete.

		Test 1
Ulaz	z:	Izlaz:
2 3		1.12
1	4	0.88
2	5.1	-1.00
4.5	3.6	1.00
1	1	-1.00
5	0.5	

Zadatak 85 Šef u restoranu je neuredan i palačinke koje ispeče ne slaže redom po veličini. Konobar pre serviranja mora da sortira palačinke po veličini, a jedina operacija koju sme da izvodi je da obrne deo palačinki. Na primer:

```
3 5 2 1
4 4 1__ 2
5__ 3 3 3
1 1 4 4
2 2__ 5 5
```

Napisati program koji u najviše 2n-3 okretanja sortira učitani niz. (Uputstvo: imitirati selection sort i u svakom koraku dovesti jednu palačinku na svoje mesto korišćenjem najviše dva okretanja.)

Zadatak 86 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava dva stringa, s i t (dužine manje od 20 karaktera), sortira nizove njihovih karaktera (bibliotečkom qsort funkcijom), ispituje i štampa da li su s i t anagrami. (dva stringa su anagrami ako su sastavljeni od potpuno istih slova, samo različito raspoređenih)

Zadatak 87 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava prvo ceo broj n ($n \le 10$) a zatim niz S od n stringova (maksimalna dužina stringa je 20 karaktera). Sortirati niz S (bibliotečkom funkcijom qsort) i proveriti da li u njemu ima identičnih stringova.

Zadatak 88 Datoteka studenti.txt sadrži spisak studenata. Za svakog studenta poznat je nalog na Alas-u (oblika npr. mr97125, mm09001), ime i prezime i broj poena. Napisati program koji sortira (korišćenjem funkcije qsort) studente po broju poena (ukoliko je prisutna opcija -p) ili po nalogu (ukoliko je prisutna opcija -n). Studenti se po nalogu sortiraju tako što se sortiraju na osnovu godine, zatim na osnovu smera, i na kraju na osnovu broja indeksa. Ukoliko je u komandnoj liniji uz opciju -n naveden i nalog nekog studenta, funkcijom bsearch potražiti i prijaviti broj poena studenta sa tim nalogom. Sortirane studente upisati u datoteku izlaz.txt.

Zadatak 89 Definisana je struktura:

```
typedef struct { int dan; int mesec; int godina; } Datum;
```

Napisati funkciju koja poredi dva datuma i program koji učitava datume iz datoteke koja se zadaje kao prvi argument komandne linije (ne više od 100 datuma), sortira ih pozivajući funkciju qsort iz standardne biblioteke i potom pozivanjem funkcije bsearch iz standardne biblioteke proverava da li datumi učitani sa standardnog ulaza (sve do kraja ulaza) postoje među prethodno unetim datumima.

5.2 Rešenja

```
#include < stdio.h>

int main() {
   printf("Hello bitovi!\n");
   return 0;
}
```

Liste

- 6.1 Zadaci
- 6.2 Rešenja

Drveta

- 7.1 Zadaci
- 7.2 Rešenja

Razno

- 8.1 Zadaci
- 8.2 Rešenja

Ispitni rokovi

9.1 Zadaci

Programiranje 2, praktični deo ispita, jun 2015.

Zadatak 90

Kao argument komandne linije zadaje se ime ulazne datoteke u kojoj se nalaze niske. U prvoj liniji datoteke nalazi se informacija o broju niski, a zatim u narednim linijama po jedna niska ne duža od 50 karaktera.

Napisati program u kojem se dinamički alocira memorija za zadati niz niski, a zatim se na standardnom izlazu u redosledu suprotnom od redosleda čitanja ispisuju sve niske koje počinju velikim slovom.

U slučaju pojave bilo kakve greške na standardnom izlazu ispisati vrednost -1 i prekinuti izvršavanje programa.

```
Test 1

Test 2

Sadržaj datoteke:

5

Programiranje
Matematika
12345
dInAmiCnArEc
Ispit
Izlaz:
Ispit
Matematika
Programiranje
Matematika
Programiranje
```

Zadatak 91

Data je biblioteka za rad sa binarnim pretrazivačkim stablima čiji čvorovi sadrže cele brojeve. Napisati funkciju int sumiraj N (Cvor * koren, int n) koja izračunava zbir svih čvorova koji se nalaze na n-tom nivou stabla (koren se nalazi na nultom nivou, njegova deca na prvom nivou i tako redom). Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate main funkcije i biblioteke za rad sa pretraživačkim stablima.

Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava najpre prirodan broj n, a potom i brojeve sve do pojave nule koje smešta u stablo i ispisuje rezultat pozivanja funkcije prebrojN za broj n i tako kreirano stablo. U slučaju greške na standardni izlaz za grešku ispisati -1.

```
Test 1

Ulaz:
2 8 10 3 6 14 13 7 4 0

Izlaz:
20

Ulaz:
0 50 14 5 2 4 56 8 52 7 1 0

Izlaz:
50
```

Zadatak 92 Sa standardnog ulaza učitava se broj vrsta i broj kolona celobrojne matrice A, a zatim i elementi matrice A. Napisati program koji će ispisati indeks kolone u kojoj se nalazi najviše negativnih elemenata. Ukoliko postoji više takvih kolona, ispisati indeks prve kolone. Može se pretpostaviti da je broj vrsta i broj kolona manji od 50. U slučaju greške ispisati vrednost -1 na standardni izlaz za greške.

```
Test 1

Test 2

Test 3

Ulaz:
4
5
1 2 3 4 5 | 0 0 0 -5 | -1
-1 2 -3 4 -5 | 1 2 -4
-5 -4 -3 -2 1 | Izlaz:
-1 0 0 0 0 0

Izlaz:
0
```

Programiranje 2, praktični deo ispita, jul 2015.

Zadatak 93

Napisati program koji kao prvi arugment komandne linije prima ime dokumenta u kome treba prebrojati sva pojavljivanja tražene niske (bez preklapanja) koja se navodi kao drugi argument komandne linije (iskoristiti funkciju standardne biblioteke strstr). U slučaju bilo kakve greške ispisati -1 na standardni izlaz za greške. Pretpostaviti da linije datoteke neće biti duže od 127 karaktera.

Potpis funkcije strstr:

```
char *strstr(const char *haystack, const char *needle);
```

Funkcija traži prvo pojavljivanje podniske needle u nisci haystack, i vraća pokazivač na početak podniske, ili NULL ako podniska nije pronađena.

```
Test 1

Poziv: ./a.out fajl.txt test
Datoteka: Ovo je test primer.
U njemu se rec test javlja
vise puta. testtesttest
Izlaz: 5

Test 3

Test 4

Poziv: ./a.out fajl.txt foo
Datoteka: (ne postoji)
Izlaz (na stderr): -1

Poziv: ./a.out fajl.txt .
Datoteka: (prazna)
Izlaz: 0
```

Zadatak 94

Na početku datoteke "trouglovi.txt" nalazi se broj trouglova čije su koordinate temena zapisane u nastavku datoteke. Napisati program koji učitva trouglove, i ispisuje ih na standardni izlaz sortirane po površini opadajuće (koristiti Heronov obrazac: $P = \sqrt{s*(s-a)*(s-b)*(s-c)}$, gde je s poluobim trougla). U slučaju bilo kakve greške ispisati -1 na standardni izlaz za greške. Ne praviti nikave pretpostavke o broju trouglova u datoteci, i proveriti da li je datoteka ispravno zadata.

```
Test 1
                                                     Test 2
                                                       3
                                             Datoteka:
Datoteka:
            0 0 0 1.2 1 0
                                                        1.2 3.2
            0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1
            -2 0 0 0 0 1
            2 0 2 2 -1 -1
            2 0 2 2 -1 -1
            -2 0 0 0 0 1
            0 0 0 1.2 1 0
            0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1
                   Test 3
                                                     Test 4
             (nema datoteke)
                                            Datoteka:
Datoteka:
Izlaz:
            - 1
```

Zadatak 95 Data je biblioteka za rad sa binarnim pretraživačkim stablima celih brojeba. Napisati funkciju

```
int f3(Cvor *koren, int n)
```

koja u datom stablu prebrojava čvorove na *n*-tom nivou, koji imaju tačno jednog potomka. Pretpostaviti da se koren nalazi na nivou 0. Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate main funkcije i biblioteke za rad sa stablima.

```
Test 1
                                 Test 2
                                                        Test 3
Ulaz:
                       Ulaz:
                                              ||Ulaz:
 1 5 3 6 1 4 7 9
                        2 5 3 6 1 0 4 7 9
                                                0 4 2 5
                        Izlaz:
                                               Izlaz:
Izlaz:
                         2
 1
                                 Test 5
         Test 4
Ulaz:
                       Ulaz:
                         -1 4 5 1 7
  3
Izlaz:
                        Izlaz:
 0
                         0
```

9.2 Rešenja

```
#include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3 #include <ctype.h>
  #define MAX 50
  void greska(){
      printf("-1\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
  }
int main(int argc, char* argv[]){
      FILE* ulaz;
      char** linije;
      int i, j, n;
15
      /* Proveravamo argumente komandne linije.
17
      if(argc!=2){
19
          greska();
21
      /* Otvaramo datoteku čije ime je navedeno kao argument
     komandne linije neposredno nakon imena programa koji se
     poziva. */
      ulaz=fopen(argv[1], "r");
25
      if(ulaz == NULL) {
          greska();
27
      /* Učitavamo broj linija. */
29
      fscanf(ulaz, "%d", &n);
31
      /* Alociramo memoriju na osnovu učitanog broja linija.*/
```

```
linije=(char**)malloc(n*sizeof(char*));
      if(linije==NULL){
           greska();
35
      for(i=0; i<n; i++){
37
           linije[i]=malloc(MAX*sizeof(char));
           if(linije[i] == NULL) {
39
               for(j=0; j<i; j++){
                   free(linije[j]);
41
               free(linije);
43
               greska();
          }
45
      }
47
      /* Učitavamo svih n linija iz datoteke. */
      for(i=0; i<n; i++){
49
           fscanf(ulaz, "%s", linije[i]);
51
      /* Ispisujemo u odgovarajućem poretku učitane linije koje
     zadovoljavaju kriterijum. */
      for (i=n-1; i>=0; i--){
           if(isupper(linije[i][0])){
               printf("%s\n", linije[i]);
57
      }
59
      /* Oslobađamo memoriju koju smo dinamički alocirali. */
      for(i=0; i<n; i++){
61
           free(linije[i]);
63
      free(linije);
65
      /* Zatvaramo datoteku. */
67
      fclose(ulaz);
69
      /* Završavamo sa programom. */
      return 0;
71
73
```

```
#include <stdio.h>
#include "stabla.h"

int sumirajN (Cvor * koren, int n){
    if(koren==NULL){
        return 0;
    }

if(n==0){
```

```
return koren->broj;
      }
      return sumirajN(koren->levo, n-1) + sumirajN(koren->desno, n
14
     -1);
  }
16
18 int main(){
      Cvor* koren=NULL;
      int n;
20
      int nivo;
22
      /* Čitamo vrednost nivoa */
      scanf("%d", &nivo);
24
26
      while(1){
28
          /* Čitamo broj sa standardnog ulaza */
          scanf("%d", &n);
30
          /* Ukoliko je korisnik uneo 0, prekidamo dalje čitanje.
32
          if(n==0){
               break;
34
          }
36
          /* A ako nije, dodajemo procitani broj u stablo. */
          dodaj_u_stablo(&koren, n);
38
      }
40
      /* Ispisujemo rezultat rada tražene funkcije */
42
      printf("%d\n", sumirajN(koren, nivo));
      /* Oslobađamo memoriju */
      oslobodi_stablo(&koren);
46
48
      /* Prekidamo izvršavanje programa */
      return 0;
50
  }
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include "stabla.h"

Cvor* napravi_cvor(int b ) {
    Cvor* novi = (Cvor*) malloc(sizeof(Cvor));
    if( novi == NULL)
        return NULL;

/* Inicijalizacija polja novog čvora */
    novi->broj = b;
    novi->levo = NULL;
```

```
novi->desno = NULL;
      return novi;
17
void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena) {
        /* Prazno stablo i nema šta da se oslobađa */
      if( *adresa_korena == NULL)
          return;
23
      /* Rekurzivno oslobađamo najpre levo, a onda i desno
     podstablo*/
      if( (*adresa_korena)->levo )
25
          oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
      if( (*adresa_korena)->desno)
27
          oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
29
      free(*adresa_korena);
      *adresa_korena =NULL;
31
33
 void proveri_alokaciju( Cvor* novi) {
      if( novi == NULL) {
          fprintf(stderr, "Malloc greska za nov cvor!\n");
37
          exit(EXIT_FAILURE);
      }
39
  }
41
  void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj) {
      /* Postojece stablo je prazno*/
43
      if( *adresa_korena == NULL){
          Cvor* novi = napravi_cvor(broj);
45
          proveri_alokaciju(novi);
          *adresa_korena = novi; /* Kreirani čvor novi će biti
     od sada koren stabla*/
          return;
      }
49
      /* Brojeve smeštamo u uređeno binarno stablo, pa
51
      ako je broj koji ubacujemo manji od broja koji je u korenu
      if( broj < (*adresa_korena)->broj)
                                                 /* dodajemo u
     levo podstablo */
          dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, broj);
      /* ako je broj manji ili jednak od broja koji je u korenu
     stabla, dodajemo nov čvor desno od korena */
          dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, broj);
57
```

```
#ifndef __STABLA_H__
#define __STABLA_H__ 1

/* Struktura kojom se predstavlja čvor drveta */
```

```
5 typedef struct dcvor{
      int broj;
      struct dcvor* levo, *desno;
  } Cvor;
  /* Funkcija alocira prostor za novi čvor drveta, inicijalizuje
     polja
     strukture i vraća pokazivač na nov čvor */
  Cvor* napravi_cvor(int b );
13
  /* Oslobađamo dinamički alociran prostor za stablo
* Nakon oslobađanja se u pozivajućoj funkciji koren
  * postavljana NULL, jer je stablo prazno */
void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena);
19
  /* Funkcija proverava da li je novi čvor ispravno alociran,
  * i nakon toga prekida program */
  void proveri_alokaciju( Cvor* novi);
23
25 /* Funkcija dodaje nov čvor u stablo i
  * ažurira vrednost korena stabla u pozivajućoj funkciji.
  */
  void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj);
  #endif
```

```
#include <stdio.h>
2 #define MAX 50
  int main(){
      int m[MAX][MAX];
      int v, k;
      int i, j;
      int max_broj_negativnih, max_indeks_kolone;
      int broj_negativnih;
10
      /* Učitavamo dimenzije matrice */
12
      scanf("%d", &v);
      scanf("%d", &k);
14
      if (v<0 | | v>MAX | | k<0 | | k>MAX){
16
           fprintf(stderr, "-1\n");
18
          return 0;
20
      /* Učitavamo elemente matrice */
      for(i=0; i<v; i++){
22
          for(j=0; j< k; j++){
               scanf("%d", &m[i][j]);
24
```

```
}
26
      /*Pronalazimo kolonu koja sadrži najveći broj negativnih
28
     elemenata */
      max_indeks_kolone=0;
      max_broj_negativnih=0;
      for(i=0; i<v; i++){
32
           if(m[i][0]<0){
34
               max_broj_negativnih++;
36
      }
38
      for(j=0; j< k; j++){
           broj_negativnih=0;
40
           for(i=0; i<v; i++){
               if(m[i][j]<0){
42
                   broj_negativnih++;
               }
44
               if(broj_negativnih>max_broj_negativnih){
                   max_indeks_kolone=j;
46
          }
48
      }
50
      /* Ispisujemo traženi rezultat */
      printf("%d\n", max_indeks_kolone);
54
      /* Završavamo program */
      return 0;
56
```

```
#include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3 #include <string.h>
  #define MAX 128
  int main(int argc, char **argv) {
    FILE *f;
    int brojac = 0;
    char linija[MAX], *p;
    if (argc != 3) {
11
      fprintf(stderr, "-1\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
13
15
    if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
      fprintf(stderr, "-1\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
    }
```

```
while (fgets(linija, MAX, f) != NULL) {
21
      p = linija;
      while (1) \{
23
        p = strstr(p, argv[2]);
        if (p == NULL)
25
    break;
        brojac++;
27
        p = p + strlen(argv[2]);
29
31
    fclose(f);
33
    printf("%d\n", brojac);
    return 0;
37
```

Listings

resenja/01_Rekurzija/101.c		6
resenja/01_Rekurzija/102.c		7
resenja/01_Rekurzija/103.c		7
resenja/02_Bitovi/201.c		11
resenja/03_Pokazivaci/301.c		24
resenja/03_Pokazivaci/302.c		24
resenja/03_Pokazivaci/303.c		24
resenja/03_Pokazivaci/304.c		24
resenja/03_Pokazivaci/305.c		25
resenja/03_Pokazivaci/306.c		25
resenja/03_Pokazivaci/307.c		25
resenja/03_Pokazivaci/308.c		25
resenja/03_Pokazivaci/309.c		25
resenja/03_Pokazivaci/310.c		25
resenja/03_Pokazivaci/311.c		26
resenja/03_Pokazivaci/312.c		26
resenja/03_Pokazivaci/313.c		26
resenja/03_Pokazivaci/314.c		26
resenja/03_Pokazivaci/315.c		26
resenja/03_Pokazivaci/322.c		26
resenja/03_Pokazivaci/323.c		27
resenja/03_Pokazivaci/324.c		27
resenja/03_Pokazivaci/325.c		27
resenja/03_Pokazivaci/326.c		27
resenja/03_Pokazivaci/327.c		27
resenja/03_Pokazivaci/328.c		28
resenja/03_Pokazivaci/329.c		28
resenja/03_Pokazivaci/330.c		28
resenja/03_Pokazivaci/331.c		28
resenja/03_Pokazivaci/332.c		28
resenja/03_Pokazivaci/333.c		28
resenja/03_Pokazivaci/336.c		
resenja/03_Pokazivaci/337.c		
resenja/03_Pokazivaci/338.c		29
resenja/03_Pokazivaci/339.c		29
resenja/03_Pokazivaci/340.c		
resenia/03 Pokaziyaci/341.c		29

LISTINGS

resenja/03_Pokazivaci/342.c	30
resenja/03_Pokazivaci/343.c	30
resenja/03_Pokazivaci/344.c	30
resenja/03_Pokazivaci/345.c	30
resenja/04_Pretrazivanje/401.c	3
$resenja/05\_Sortiranje/501.c$	1
$resenja/09\_IspitniRokovi/901.c \dots \dots$	i2
$resenja/09\_IspitniRokovi/902.c \dots \dots$	53
$resenja/09_IspitniRokovi/902stabla.c$	<u>5</u> 4
$resenja/09_IspitniRokovi/902stabla.h.$ 5	55
$resenja/09\_IspitniRokovi/903.c \dots \dots$	6
resenja/09 IspitniRokovi/904.c	57